

ЛЕКЦІЯ
з дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ”

**СИСТЕМА І СТРУКТУРА ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ.
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ**

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

- 1. Роль і місце прокуратури в системі державних органів України.**
- 2. Правові основи організації та діяльності прокуратури.**
- 3. Засади організації та діяльності органів прокуратури України.**
- 4. Система прокуратури України та структура її органів.**
- 5. Функції прокуратури України.**

РЕКОМЕНДОВАНІ НОРМАТИВНІ АКТИ ТА ЛІТЕРАТУРА:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. // *Голос України*. – 2012. – 19 травня (№ 90-91).
3. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. // *Голос України*. – 2014. – 25 жовтня (№ 206).
4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
5. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 р. // *Голос України*. – 2011. – 08 липня (№ 122). Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 р. // *Голос України*. – 2014. – 25 жовтня (№ 206).
6. Постанови Пленуму Вищого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про узагальнення судової практики розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження» від 07 лютого 2014 р. № 4 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sc.gov.ua/>
7. Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 09.11.2012 року № 1640/0/4-12 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

8. Про дотримання встановлених законом строків досудового слідства та тримання обвинувачених під вартою : вказівка Генеральної прокуратури України, МВС України, СБУ, ДПА України від 27 квітня 2004 р. № 04/1–229 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/>
9. Про Єдиний реєстр досудових розслідувань: Наказ Генеральної прокуратури України від 17 серпня 2012 р. № 69 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>
10. Про організацію роботи з питань статистики введення Єдиного реєстру досудових розслідувань та нагляду за обліком кримінальних правопорушень: Наказ Генеральної прокуратури України від 25 вересня 2012 р. № 15гн // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>
11. Про затвердження Порядку взаємодії між органами внутрішніх справ, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини: Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я, Генеральної прокуратури від 28 листопада 2012 р. № 1095/955/119 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
12. Про затвердження Порядку взаємодії Генеральної прокуратури України та Міністерства внутрішніх справ України щодо обміну інформацією з Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційних систем органів внутрішніх справ: Наказ Генеральної прокуратури України від 17 листопада 2012 р. №115/1046 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>

1. РОЛЬ І МІСЦЕ ПРОКУРАТУРИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

ОЗНАКИ ГІЛКИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ:

- 1) кожна гілка влади передбачає існування особливих спеціальних та однорідних державних органів, що мають своє місце у цілісному державному апараті та виконують певну роботу з управління державою;
- 2) державні органи кожної гілки влади є самостійними, виконуючи свої специфічні завдання, вони не підпорядковуються жодним іншим органам;
- 3) важлива ознака гілки влади — її структурування: це не просто сукупність органів, а структура у державному механізмі;
- 4) гілка влади — організаційно-юридична трансформація певної функції державного апарату щодо управління в суспільстві;
- 5) кожній гілці влади притаманні специфічні форми, методи та процедури діяльності. У підсумкові, гілка державної влади визначається як уособлена організаційно-функціональна структура у цілісному механізмі здійснення державної влади.

1. РОЛЬ І МІСЦЕ ПРОКУРАТУРИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

РОЛЬ ПРОКУРАТУРИ У ПОВУДОВІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Прокуратура України становить єдину систему, яка в порядку, передбаченому цим Законом, здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

Прокурорський нагляд має за мету забезпечення верховенства закону, зміцнення законності, захист прав і свобод людини і громадянина, а також — інтересів суспільства і держави.

Суть діяльності прокуратури полягає в діях спрямованих на захист прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

2. ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ

- ❑ Ст. 4 Закону "Про прокуратуру" встановлює, що Організація та діяльність прокуратури України, статус прокурорів визначаються Конституцією України, цим та іншими законами України, чинними міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.
- ❑ Статті 121 - 123 розділу 7 Конституції України визначають загальні питання організації прокурорської системи, її функції, порядок призначення і звільнення та строк повноважень Генерального прокурора, і встановлюють, що прокуратура – це єдина централізована система.
- ❑ Норми, що визначають ті чи інші аспекти правової основи діяльності української прокуратури містяться також у багатьох галузевих законах, у тому числі кодифікованих: Кримінальний процесуальний кодекс України, Господарський процесуальний кодекс України, Кодекс адміністративного судочинства України, Цивільний процесуальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Законах «Про міліцію», «Про Службу безпеки України», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про Національне антикорупційне бюро України» та багато інших.
- ❑ акти Генеральної прокуратури України та юридичних установ зарубіжних держав (меморандумів, угод, спільних протоколів про наміри), що стосуються прокуратури;
- ❑ міжвідомчі та відомчі акти з питань міжнародного співробітництва у вигляді наказів, інструкцій, листів Генерального прокурора.

3. ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Основні засади організації та діяльності прокуратури закріплені у ст. 122 Конституції України та ст. 3 Закону України «Про прокуратуру», якими є:

- 1) верховенства права та визнання людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю;
- 2) законності, справедливості, неупередженості та об'єктивності;
- 3) територіальності;
- 4) презумпції невинуватості;
- 5) незалежності прокурорів, що передбачає існування гарантій від незаконного політичного, матеріального чи іншого впливу на прокурора щодо прийняття ним рішень при виконанні службових обов'язків;
- 6) політичної нейтральності прокуратури;
- 7) недопустимості незаконного втручання прокуратури в діяльність органів законодавчої, виконавчої і судової влади;
- 8) поваги до незалежності суддів, що передбачає заборону публічного висловлювання сумнівів щодо правосудності судових рішень поза межами процедури їх оскарження у порядку, передбаченому процесуальним законом;
- 9) прозорості діяльності прокуратури, що забезпечується відкритим і конкурсним зайняттям посади прокурора, вільним доступом до інформації довідкового характеру, наданням на запити інформації, якщо законом не встановлено обмежень щодо її надання;
- 10) неухильного дотримання вимог професійної етики та поведінки.

4. СИСТЕМА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА СТРУКТУРА ЇЇ ОРГАНІВ

У системі прокуратури може запроваджуватися спеціалізація прокурорів.

4. СИСТЕМА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА СТРУКТУРА ЇЇ ОРГАНІВ

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

Генеральна прокуратура України організовує та координує діяльність усіх органів прокуратури з метою забезпечення ефективного виконання функцій прокуратури.

Генеральну прокуратуру України очолює Генеральний прокурор України, який має першого заступника та чотирьох заступників, а також заступника Генерального прокурора України - Головного військового прокурора.

У структурі Генеральної прокуратури України утворюються департаменти та відділи.

У Генеральній прокуратурі України утворюється (на правах структурного підрозділу) Головна військова прокуратура, яку очолює заступник Генерального прокурора України - Головний військовий прокурор. На нього наказом Генерального прокурора України може також покладатися виконання інших службових обов'язків.

4. СИСТЕМА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА СТРУКТУРА ЇЇ ОРГАНІВ

РЕГІОНАЛЬНІ ПРОКУРАТУРИ

У системі прокуратури України діють регіональні прокуратури, до яких належать прокуратури областей, Автономної Республіки Крим, міст Києва і Севастополя.

Регіональну прокуратуру очолює керівник регіональної прокуратури - прокурор області, Автономної Республіки Крим, міст Києва і Севастополя, який має першого заступника та чотирьох заступників.

У структурі регіональної прокуратури утворюються підрозділи - управління та відділи.

4. СИСТЕМА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА СТРУКТУРА ЇЇ ОРГАНІВ

МІСЦЕВІ ПРОКУРАТУРИ

У системі прокуратури України діють місцеві прокуратури, перелік та територіальна юрисдикція яких визначається в Додатку Закону України “Про прокуратуру”.

Місцеву прокуратуру очолює керівник місцевої прокуратури, який має першого заступника та трьох заступників.

У структурі місцевої прокуратури в разі необхідності утворюються такі підрозділи, як відділи.

4. СИСТЕМА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА СТРУКТУРА ЇЇ ОРГАНІВ

ВІЙСЬКОВІ ПРОКУРАТУРИ

До військових прокуратур належать Головна військова прокуратура (на правах структурного підрозділу Генеральної прокуратури України), військові прокуратури регіонів (на правах регіональних), військові прокуратури гарнізонів та інші військові прокуратури (на правах місцевих), перелік яких визначається в Додатку Закону України “Про прокуратуру”.

У разі якщо в силу виключних обставин у певних адміністративно-територіальних одиницях не діють органи прокуратури України, які мають здійснювати там нагляд, за рішенням Генерального прокурора України виконання їх функцій може покладатися на військові прокуратури.

Утворення, реорганізація та ліквідація військових прокуратур, визначення їх статусу, компетенції, структури і штатів здійснюються Генеральним прокурором України.

4. СИСТЕМА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА СТРУКТУРА ЇЇ ОРГАНІВ

КІЛЬКІСНИЙ СКЛАД ТА СТРУКТУРА ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

Кількість прокурорів та інших працівників органів прокуратури, а також структура Генеральної прокуратури України, регіональних та місцевих прокуратур, Національної академії прокуратури України визначається законом та затверджується наказом Генерального прокурора України за погодженням з Радою прокурорів України з урахуванням обсягу роботи прокуратури та у межах видатків, затверджених у Державному бюджеті України на утримання органів прокуратури.

У структурі органів прокуратури встановлюються посади державних службовців, інших працівників, діяльність яких регулюється Законом “Про прокуратуру” та іншими законодавчими актами України.

4. СИСТЕМА ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА СТРУКТУРА ЇЇ ОРГАНІВ

Статус прокурора

Прокурором органу прокуратури є:

- 1) Генеральний прокурор України;
- 2) перший заступник Генерального прокурора України;
- 3) заступник Генерального прокурора України;
- 4) заступник Генерального прокурора України - Головний військовий прокурор;
- 5) керівник підрозділу Генеральної прокуратури України;
- 6) заступник керівника підрозділу Генеральної прокуратури України;
- 7) прокурор Генеральної прокуратури України;
- 8) керівник регіональної прокуратури;
- 9) перший заступник керівника регіональної прокуратури;
- 10) заступник керівника регіональної прокуратури;
- 11) керівник підрозділу регіональної прокуратури;
- 12) заступник керівника підрозділу регіональної прокуратури;
- 13) прокурор регіональної прокуратури;
- 14) керівник місцевої прокуратури;
- 15) перший заступник керівника місцевої прокуратури;
- 16) заступник керівника місцевої прокуратури;
- 17) керівник підрозділу місцевої прокуратури;
- 18) заступник керівника підрозділу місцевої прокуратури;
- 19) прокурор місцевої прокуратури.

5. ФУНКЦІЇ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Функції прокурату ри

- 1) підтримання державного обвинувачення в суді;
- 2) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом;
- 3) нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;
- 4) нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

З метою реалізації своїх функцій прокуратура здійснює міжнародне співробітництво.

ПІДТРИМАННЯ ДЕРЖАВНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ В СУДІ

Обвинувачення – це твердження про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, висунуте в порядку, встановленому КПК України (п. 13 ст. 3 КПК України).

Державне обвинувачення - процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (п. 3 ст. 3 КПК України).

Закінчення досудового розслідування

Прокурор зобов'язаний у найкоротший строк після повідомлення особі про підозру здійснити одну з таких дій

Форми закінчення:

- 1) закрити кримінальне провадження;
- 2) звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності;
- 3) звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

Відомості про закінчення досудового розслідування вносяться прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯНИНА АБО ДЕРЖАВИ В СУДІ У ВИПАДКАХ, ВИЗНАЧЕНИХ ЗАКОНОМ

Представництво - процесуальний спосіб реалізації спеціально уповноваженим державним органом — прокуратурою, а також юридичними та фізичними особами гарантованого ст. 55 Конституції України й іншими нормативно-правовими актами права на судовий захист.

ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯНИНА АБО ДЕРЖАВИ В СУДІ У ВИПАДКАХ, ВИЗНАЧЕНИХ ЗАКОНОМ

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 2 Закону на прокуратуру покладається представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом.

ПЕРЕЛІК ПІДСТАВ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯНИНА АБО ДЕРЖАВИ В СУДІ (СТ. 23).

1. Якщо особа не спроможна самотійно захистити свої порушені чи оспорювані права або реалізувати процесуальні повноваження через недосягнення повноліття,

2. Якщо особа не спроможна самотійно захистити свої порушені чи оспорювані права або реалізувати процесуальні повноваження через недієздатність або обмежену дієздатність, а законні представники або органи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси такої особи, не здійснюють або неналежним чином здійснюють її захист.

3. Якщо захист інтересів громадянина або держави в суді не здійснюється або неналежним чином здійснює орган державної влади, орган місцевого самоврядування чи інший суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого віднесені відповідні повноваження, а також у разі відсутності такого органу.

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ І ПРАВИЛЬНИМ ЗАСТОСУВАННЯМ
ЗАКОНІВ ОРГАНАМИ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ДІЗНАННЯ,
ДОСУДОВЕ СЛІДСТВО**

**Перевірки законності проведення
оперативно-розшукових заходів та
прийнятих при цьому рішень проводяться на підставі:**

1. планових заходів з урахуванням стану законності в цій сфері діяльності;
2. даних про відсутність позитивних результатів щодо попередження, своєчасного виявлення і припинення злочинів, розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання, а також безвісно відсутніх осіб;
3. інформації про неналежне виконання вказівок уповноваженого прокурора;
4. повідомлень оперативних підрозділів про заведення чи закриття оперативно-розшукової справи, проведення оперативно-розшукових заходів, які не потребують дозволу слідчого судді або рішення прокурора;

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ І ПРАВИЛЬНИМ ЗАСТОСУВАННЯМ
ЗАКОНІВ ОРГАНАМИ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ДІЗНАННЯ,
ДОСУДОВЕ СЛІДСТВО**

**Перевірки законності проведення
оперативно-розшукових заходів та
прийнятих при цьому рішень проводяться на підставі:**

5. повідомлень, скарг і звернень осіб про порушення вимог законодавства під час здійснення оперативно-розшукової діяльності;
6. інформації про неналежне виконання доручень, постанов, ухвал та інших обов'язкових рішень слідчого, прокурора, слідчого судді, суду щодо здійснення розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання;
7. ініціювання керівниками відповідних галузевих управлінь і відділів, керівниками міських, районних, міжрайонних та прирівняних до них прокуратур та вказівки уповноваженого прокурора вищого рівня.

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ І ПРАВИЛЬНИМ ЗАСТОСУВАННЯМ
ЗАКОНІВ ОРГАНАМИ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ДІЗНАННЯ,
ДОСУДОВЕ СЛІДСТВО**

Додержання вимог чинного законодавства перевіряється щодо:

- а) заведення оперативно-розшукових справ, підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності;
- б) наявності повноважень в осіб, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність;
- в) відповідності оперативно-розшукових заходів цілям і завданням оперативно-розшукової діяльності, дотримання встановлених законодавством умов і порядку проведення оперативно-розшукових заходів, а також залучення громадян до їх здійснення на конфіденційній основі та засадах добровільності;
- г) застосування окремих обмежень прав і свобод людини, обґрунтованості клопотань до суду про надання дозволу на проведення оперативно-розшукових заходів, зокрема пов'язаних із втручанням у приватне спілкування;
- г) своєчасності направлення відомостей про злочинну діяльність окремих осіб, які здобуті в ході оперативно-розшукової діяльності, органам досудового розслідування для початку та здійснення досудового розслідування;

д) обґрунтованості продовження, припинення, поновлення обчислення строків ведення оперативно-розшукових справ та їх закриття, а також використання результатів оперативно-розшукової діяльності;

е) своєчасності повідомлення про заведення та закриття оперативно-розшукових справ;

є) відповідності відомчих наказів, інструкцій, розпоряджень та інших правових актів з питань проведення оперативно-розшукової діяльності Конституції України та іншим законам України.

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ І ПРАВИЛЬНИМ ЗАСТОСУВАННЯМ
ЗАКОНІВ ОРГАНАМИ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ДІЗНАННЯ,
ДОСУДОВЕ СЛІДСТВО**

Прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, уповноважений:

- 1) починати досудове розслідування за наявності підстав, передбачених цим Кодексом;
- 2) мати повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування;
- 3) доручати органу досудового розслідування проведення досудового розслідування;
- 4) доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення у встановлений прокурором строк слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій або давати вказівки щодо їх проведення чи брати участь у них, а в необхідних випадках - особисто проводити слідчі (розшукові) та процесуальні дії в порядку, визначеному цим Кодексом;
- 5) доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам;

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ПРИ ВИКОНАННІ
СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ,
А ТАКОЖ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНШИХ ЗАХОДІВ
ПРИМУСОВОГО ХАРАКТЕРУ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБМЕЖЕННЯМ ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ ГРОМАДЯН**

Конституція України покладає на прокуратуру здійснення нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженнями особистої свободи громадян (п. 4 ст. 121).

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ПРИ ВИКОНАННІ
СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ,
А ТАКОЖ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНШИХ ЗАХОДІВ
ПРИМУСОВОГО ХАРАКТЕРУ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБМЕЖЕННЯМ ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ ГРОМАДЯН**

Прокурорський нагляд розповсюджується на:

- місця тримання затриманих,
- попереднього ув'язнення,
- виправно-трудова установи,
- інші установи, що виконують покарання або заходи примусового характеру, які призначаються судом, і мають забезпечити встановлений кримінально-виконавчим законодавством порядок та умови тримання або відбування покарання особами у цих установах, їх права і виконання ними своїх обов'язків.

додержання законності під час перебування осіб у місцях тримання затриманих, попереднього ув'язнення, в установах виконання покарань, інших установах, що виконують покарання або заходи примусового характеру, які призначаються судом

Предметом нагляду є:

додержання встановленого кримінально-виконавчим законодавством порядку та умов тримання або відбування покарання особами у цих установах, їх прав і виконання ними своїх обов'язків

Особливості прокурорського нагляду за додержанням законів у місцях позбавлення або обмеження волі.

Нагляд прокурора у цій галузі
реалізується шляхом здійснення:

а) періодичних
(інколи комплексних)
планових перевірок установ,
які виконують покарання у
вигляді позбавлення волі
(комплексні мають
місце тоді, коли
у разі необхідності до перевірки
залучають відповідних
спеціалістів та працівників
інших підрозділів прокуратур)

б) перевірок за сигналом
(скаргами, повідомленнями
спостережних комісій,
інформацією із засобів
масової інформації тощо)
про факти порушень закону
або надзвичайні події.

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ПРИ ВИКОНАННІ
СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ,
А ТАКОЖ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНШИХ ЗАХОДІВ
ПРИМУСОВОГО ХАРАКТЕРУ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБМЕЖЕННЯМ ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ ГРОМАДЯН**

Прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, має право:

- 1) у будь-який час за посвідченням, що підтверджує займану посаду, відвідувати місця тримання затриманих, попереднього ув'язнення, установи, в яких засуджені відбувають покарання, установи, де перебувають особи, щодо яких застосовані примусові заходи медичного або виховного характеру, та будь-які інші місця, в яких особи примусово тримаються згідно з судовим рішенням або рішенням адміністративного органу;
- 2) опитувати осіб, які перебувають у місцях, зазначених у пункті 1 цієї частини, з метою отримання інформації про умови їх тримання та поведіння з ними, ознайомлюватися з документами, на підставі яких ці особи тримаються в таких місцях, засуджені або до них застосовано заходи примусового характеру;

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ПРИ ВИКОНАННІ
СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ,
А ТАКОЖ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНШИХ ЗАХОДІВ
ПРИМУСОВОГО ХАРАКТЕРУ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБМЕЖЕННЯМ ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ ГРОМАДЯН**

ПРОКУРОР, здійснюючи нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, МАЄ ПРАВО:

3) перевіряти законність наказів, розпоряджень, інших актів відповідних органів і установ та в разі невідповідності законодавству вимагати від посадових чи службових осіб їх скасування та усунення порушень закону, до яких вони призвели, а також скасовувати незаконні акти індивідуальної дії;

4) вимагати від посадових чи службових осіб надання пояснень щодо допущених порушень, а також вимагати усунення порушень та причин і умов, що їм сприяли, притягнення винних до передбаченої законом відповідальності;

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ПРИ ВИКОНАННІ
СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ,
А ТАКОЖ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНШИХ ЗАХОДІВ
ПРИМУСОВОГО ХАРАКТЕРУ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБМЕЖЕННЯМ ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ ГРОМАДЯН**

Прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, має право:

- 5) знайомитися з матеріалами виконавчого провадження щодо виконання судових рішень у кримінальних справах, робити з них виписки, знімати копії та в установленому законом порядку оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця;
- 6) вимагати від керівників органів вищого рівня проведення перевірок підпорядкованих і підконтрольних органів та установ попереднього ув'язнення, виконання покарань, застосування заходів примусового характеру та перевірок інших місць, в яких особи примусово тримаються згідно з судовим рішенням або рішенням адміністративного органу;
- 7) звертатися до суду з позовом (заявою) у визначених законом випадках.

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ПРИ ВИКОНАННІ
СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ,
А ТАКОЖ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНШИХ ЗАХОДІВ
ПРИМУСОВОГО ХАРАКТЕРУ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБМЕЖЕННЯМ ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ ГРОМАДЯН**

Прокурор здійснює нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, шляхом проведення регулярних перевірок, а також у зв'язку з необхідністю належного реагування на відомості про можливі порушення законодавства, що містяться у скаргах, зверненнях чи будь-яких інших джерелах.

**НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ПРИ ВИКОНАННІ
СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ,
А ТАКОЖ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНШИХ ЗАХОДІВ
ПРИМУСОВОГО ХАРАКТЕРУ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБМЕЖЕННЯМ ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ ГРОМАДЯН**

ПРОКУРОР ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ негайно звільнити особу, яка незаконно (за відсутності відповідного судового рішення, рішення адміністративного органу або іншого передбаченого законом документа чи після закінчення передбаченого законом або таким рішенням строку) перебуває у місці тримання затриманих, попереднього ув'язнення, обмеження чи позбавлення волі, установі для виконання заходів примусового характеру, іншому місці, в якому особа примусово тримається згідно з судовим рішенням або рішенням адміністративного органу.

Письмові вказівки прокурора щодо додержання встановлених законодавством порядку та умов тримання осіб у місцях, а також письмові вказівки прокурора, надані іншим органам, що виконують судові рішення у кримінальних справах, є обов'язковими і підлягають негайному виконанню.